

Handläggare
Linnea Hanning
Telefon: 08-508 25 652

Till
Socialnämnden
2020-03-17

Reglering av EBO asylsökande inom Stockholms stad

Remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2020/299

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remissen om Reglering av EBO asylsökande inom Stockholms stad.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Anna Lindskog
tf. avdelningschef

Sammanfattning

I Regeringens proposition (2019/20:10) *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande* föreslås att asylsökandes möjligheter att bo i eget boende (EBO) ska begränsas i vissa områden. Förslaget innebär att om en asylsökande på egen hand ordnar bostad i ett område med socioekonomiska utmaningar, ska han eller hon som huvudregel inte ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Stockholms stad har utifrån den socioekonomiska tyngden i ett område (baserat på arbetslöshet, utbildningsgrad, inkomster och utländsk bakgrund) identifierat 15 områden. Dessa områden finns inom stadsdelarna Tensta, Rinkeby, Husby och Skärholmen. I ärendet föreslås att dessa områden anmäls till migrationsverket i syfte att minska andelen EBO som väljer att bosätta sig där.

Förvaltningen anser att det är angeläget att arbeta för ökad integration och att användningen av de nya reglerna, genom att anmäla vissa områden till Migrationsverket är ett sätt att arbeta mot detta mål. Förvaltningen delar även uppfattningen att staden noga bör följa utvecklingen och vid behov justera förslaget.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en remiss om reglering av EBO asylsökande inom Stockholms stad. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, Länsstyrelsen Stockholm och stadsdelsnämnderna i Rinkeby-Kista, Skärholmen samt Spånga-Tensta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för mottagande av nyanlända i samverkan med avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 11 mars 2020. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 mars 2020.

Ärendet

Regeringens proposition (2019/20:10) *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande* överlämnades till riksdagen den 19 september 2019. I propositionen föreslås att asylsökandes möjligheter att bo i eget boende ska begränsas i vissa områden. Förslaget innebär att om en asylsökande på egen hand ordnar bostad i ett område med socioekonomiska utmaningar, ska han eller hon som huvudregel inte ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Dagersättningen, som utgår med som mest 71 kronor per person, får sättas ner för vuxna asylsökande som vägrar att delta i viss verksamhet eller som försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet eller genom att hålla sig undan. Asylsökande har även i särskilda fall rätt till bidrag för bostadskostnaden (bostadsersättning). Om det finns något annat angeläget behov har den asylsökande också rätt till bidrag för det (särskilt bidrag).

Förslaget syftar till att asylsökande i fler fall än i dag ska välja att bo i områden där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande och till att de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes eget boende ska minska.

Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2020 och innebär att från och med den 1 juli 2020 kommer asylsökandes möjligheter att flytta till eget boende (EBO) i vissa områden att vara begränsade. 32 kommuner, varav Stockholms stad är en, har möjlighet att anmäla till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen ska

omfattas av regleringen. Anmälan ska föregås av att Länsstyrelsen får möjlighet att yttra sig. De delar av kommunen som anmäls till Migrationsverket ska ha socioekonomiska utmaningar.

Den 1 januari 2020 fanns det 3479 asylsökande personer boende i Stockholms stad. Av dessa var 636 barn och unga under 20 år.

Migrationsverkets prognos är att antalet asylsökande kommer ligga på samma nivå som idag fram till minst 2022. I snitt är asylprocessen knappt ett år. Det är viktigt att skilja på statistik rörande asylsökande egenbosatta och personer med uppehållstillstånd, som antingen har bosatt sig på egen hand eller har anvisats till Stockholms stad genom bosättningslagen. Det nya regelverket gäller enbart personer som är i asylprocess och som bosätter sig på egen hand i kommunen.

För att kunna identifiera relevanta områden att anmäla till Migrationsverket har staden använt sig av kombinationen SCB:s DeSo-områden och deras öppna geodata. Det finns bland annat fyra variabler som visar hur den socioekonomiska tyngden ser ut avseende arbetslöshet, utbildningsgrad, inkomster och utländsk bakgrund. Vid samkörning av dessa fyra variabler för att se vilka DeSO-områden som utmärker sig avseende alla fyra framkommer 15 DeSO-områden. Dessa områden finns inom stadsdelarna Tensta, Rinkeby, Husby och Skärholmen.

Stockholms stad kommer att anmäla dessa områden till Migrationsverket. Staden kommer att noga följa utvecklingen så att det till höstens ansökningsomgång blir möjligt att justera utifrån en djupare analys avseende statistik, effekter och konsekvenser.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar uppfattningen av att det är angeläget att arbeta för ökad integration och att användningen av de nya reglerna, genom att anmäla vissa områden till Migrationsverket är ett sätt att arbeta mot detta mål.

Förvaltningen delar även uppfattningen att staden noga bör följa utvecklingen och vid behov justera förslaget. Migrationsverket har uppmärksammat att egenbosatta asylsökande börjat använda Poste Restante adresser för att uppnå kravet att vara nåbara per post vilket är ett sätt att kringgå de nya reglerna.

De föreslagna åtgärderna bör enligt regeringen leda till att fler asylsökande bor i anläggningsboende och kan då komma att omfattas av lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. En konsekvens av detta skulle kunna bli att staden får ta emot fler anvisade nyanlända.

Socialtjänsten i de föreslagna områdena kan komma att påverkas av den nya lagstiftningen på så vis att asylsökande kan kontakta respektive stadsdelsförvaltning med ett akut behov av ekonomiskt stöd. Den asylsökande som väljer att bo i de föreslagna områdena saknar rätt till dagersättning enligt LMA, men omfattas ändå av personkretsen enligt LMA, vilket bland annat innebär att rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen för förmåner av motsvarande karaktär saknas. Dessa individer har därmed inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL.

Om den asylsökande skulle vara i behov av att söka ekonomiskt bistånd från socialtjänsten för att klara sitt livsuppehälle behöver individen hänvisas till att han eller hon inte är utestängd från mottagandesystemet, utan kan när som helst ändra sig och utnyttja erbjudandet att bo på anläggningsboende och då vara berättigad till dagersättning. Även om de individer som omfattas av personkretsen enligt LMA inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL har socialtjänsten enligt 2 kap. 1 § SoL det yttersta ansvaret för alla som vistas i kommunen, och det yttersta ansvaret innebär till exempel att ge stöd och hjälp i akuta situationer. Även om individer hänvisas tillbaka till Migrationsverket och anläggningsboende för att få sin försörjning så kan det innebära att de stadsdelsförvaltningar som de föreslagna områdena geografiskt tillhör kan komma att få ett ökat antal ansökningar gällande ekonomiskt bistånd. Även om denna grupp som regel inte har rätt till bistånd har socialtjänsten ett ansvar att ta emot ansökan, utreda rätten till bistånd och fatta ett beslut.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss från kommunstyrelsen.

Bilagor

1. Godkänt tjänsteutlåtande KS
2. Bilaga DeSo-områden
3. Bilaga karta över utvalda DeSo-områden